

Juryrapport Adriaan Dessingprijs 2024

Dit jaar heeft de jury twaalf plannen ontvangen. Eén project was nog niet opgeleverd, waardoor er elf plannen zijn overbleven die in aanmerking komen voor de prijs. De jury heeft half mei al deze elf projecten bezocht. Na rijp beraad selecteerde de jury drie plannen die genomineerd zijn voor de publieksprijs en de juryprijs.

Zoals altijd is het moeilijk om 'het beste plan' te kiezen voor een jury. Immers, de plannen verschillen nogal van elkaar. Hoe vergelijk je een kantoorgebouw met een woonwijk?

Bruikbaarheid, duurzaamheid, kwaliteit van ontwerp, dat zijn de aspecten die de jury betreft bij het maken van een keuze. Maar ook: hoe past het plan in zijn omgeving? Heeft het gebouw een toegevoegde waarde voor de omgeving, doet het recht aan de geschiedenis van de plek.

Een goed architectonisch ontwerp is niet voldoende om een prettig gebouw of fijne woonbuurt te maken. Net zo belangrijk is de wijze waarop het gebouw aansluit op het maaiveld, met een goede terreininrichting om het gebouw. Of in het geval van een woonwijk: hoe is de stedenbouwkundige opzet van de wijk, hoe is de openbare ruimte ingericht.

Het viel de jury bij het bezoeken van de plannen op, dat in de woonwijken regelmatig klike's overheersen in het straatbeeld. Klike's zijn niet meer weg te denken in de huidige maatschappij, maar te vaak beheersen deze klike's het straatbeeld. De jury daagt architecten en ontwikkelaars uit om hiervoor goede oplossingen te bedenken.

Ook wordt heel verschillend omgegaan met waterkanten in een woonomgeving. Uitgeven aan de bewoner betekent in de praktijk vaak het dat taluds worden rechtgetrokken om de tuin te vergroten, waardoor een hoge beschoeiing aan de waterzijde. Het nieuwverworven privégebied wordt vervolgens met schuttingen afgeschermd tegen inkijk. De waterloop biedt op deze manier weinig toegevoegde waarde aan de wijk.

Het rondje met de hond, even een avondwandelingetje maken langs het water, met de kans buurtgenoten tegen te komen kunnen van grote betekenis zijn voor de samenhang in een wijk. Dat een zorgvuldig vormgegeven terreininrichting van toegevoegde waarde kan zijn zien we bij de genomineerde plannen.

De genomineerden voor de Adriaan Dessingprijs 2024 zijn, in volgorde van aanmelding:

1 **Kantoor Paulina** op Honderdland te Maasdijk, architect Moen en Van Oosten Architecten te Rotterdam

Het kantoorgebouw Paulina ligt aan de kop van het bedrijventerrein Honderdland, op één van de eilanden langs de Twee Pleinenweg. Over het eiland is een centrale as gelegd. De functies worden rondom deze as gelegd. Op maaiveldniveau betekent dit, dat het parkeren aan de randen van het eiland is gelegd en deels onder het gebouw. In het midden van het terrein is een verblijfsgebied aangelegd: een grindzone met picknicktafels, beplanting en bomen. Een brede trap leidt naar de hoofdentree van het gebouw, uitkomend in een atrium over de volle hoogte van het gebouw. De verhuurbare kantoorruimtes liggen op de verdiepingen, aan weerszijden van het atrium. Op entreeniveau zijn de semiopenbare ruimte spreekkamers, flexwerkplekken, vergader- en presentatieruimtes gelegd. De opdrachtgever beoogt hiermee een community van huurders onderling te scheppen. Ook is hier een vestiging van het Bakkers Huijs gevestigd, welke ook toegankelijk is voor niet-gebruikers van het gebouw. In het atrium is beplanting aangebracht, deels in de volle grond op maaiveldniveau, welke via een vide omhoog groeit tot in het atrium, deels in de vorm van hangplanten vanaf de kantoorverdiepingen.

Het atrium speelt ook een belangrijke rol in het klimaatconcept van het gebouw. Het gehele gebouw is energieneutraal. Met de materiaalkeuzes is zoveel als mogelijk gekozen voor materialen die hergebruikt kunnen worden, waarmee om de belasting op het milieu tot een minimum te beperken.

De jury heeft waardering voor de wijze waarop de klimaatmaatregelen zijn geïntegreerd in het ontwerp van het gebouw en een onlosmakelijk onderdeel van het ontwerp uitmaken: het atrium heeft zowel een functie in het gebruik van het gebouw als in het klimaatconcept. Ook de aangebrachte beplanting heeft een dubbelrol in de zin dat het een bijdrage levert aan een goede luchtkwaliteit alsmede aan een prettige sfeer van de ruimte biedt. De vormgeving is zorgvuldig tot in het detail, met oog voor een verantwoorde materiaalkeuze. Het parkeren rondom en deels onder het gebouw is handig opgelost, waardoor er ruimte overblijft voor een vriendelijk verblijfsgebied op het voorterrein. Dit biedt een prettige toegang naar het gebouw.

2 Lierkwartier, deelgebied 'Op de Akkers', BPF gebiedsontwikkeling i.s.m. stedenbouwkundige SVP met Van Egmond architecten

De woonwijk 'Op de Akker' is de eerste fase van de woonwijk Het Lierkwartier, de nieuwe woonwijk aan de oostzijde van De Lier. Het stedenbouwkundig bureau SVP heeft in opdracht van BPD Bouwfonds gebiedsontwikkeling, in overleg met de gemeente, het stedenbouwkundig plan gemaakt. Daarbij zijn richtlijnen voor de gewenste beeldkwaliteit opgesteld, waarbij gerefereerd wordt aan de voormalige akkers in het Westland. Dit is vertaald in een aantal woonvelden ('de akkers'). Per veld werd een vertaling van een boerderij, schuur en woningen gevraagd. Het thema van de 'akkers' wordt verder in de inrichting van de openbare ruimte versterkt door 'karrensporen', 'boomgaarden' en 'infiltratievelden'.

Vanuit het beeldkwaliteitskader zijn drie thema's meegegeven aan de architect, wat zorgdraagt voor een afwisselende architectuur van de velden. Van Egmond architecten heeft dit op een zorgvuldige wijze uitgewerkt, met oog voor detail en een goede materiaalkeuze.

De jury is van mening, dat deze opzet een geslaagde woonwijk met een gevarieerd woonprogramma van grondgebonden woningen en appartementen heeft opgeleverd.

De woningen van de 'akkers' zijn naar het openbare gebied gericht. Parkeren bevindt zich grotendeels aan de meer informele achterzijde. De gebruikte beeldtaal van het 'karrespoor' is uitgewerkt als halfopen bestrating waar gras tussen groeit: goed voor het afvoeren van regenwater bij hoosbuien. De aangeplante bomen, de 'boomgaard', zullen op den duur de broodnodige schaduw bieden. Met de gekozen parkeeroplossing blijft de entreezijde van de woningen grotendeels autovrij. Hier zijn juist infiltratiegreppels aangelegd waar het hemelwater van de woningen op afwatert; de greppels wateren vervolgens af op de watergangen. Alle watergangen liggen daardoor aan een openbaar pad.

Centraal in de wijk is een Vlasland gemaakt, een groen ontdekeiland met speelmogelijkheden voor kinderen in verschillende leeftijds categorieën.

De jury heeft grote waardering voor de wijze waarop het gekozen thema van een klimaat adaptieve woonwijk, met ruimte voor groen en water, is uitgewerkt: de wijk oogt als een prettige woonwijk met toekomstwaarde, waar het prettig wonen is voor verschillende generaties. Het gekozen thema van de velden, elk met een eigen architectonisch karakter, zorgt voor een gevarieerd beeld op wijkniveau en tegelijkertijd voor samenhang binnen een woonveld.

De variatie in woontypes, evenals het opgelegde thema van een boerderij en schuur biedt binnen het veld voldoende variatie om het niet saai te maken.

3 27 woningen Prinsenland te Honselersdijk, Wubben Chan Architecten te Naaldwijk

De 27 woningen Prinsenland zijn gerealiseerd op het laatste stukje agrarisch gebied binnen de kern van Honselersdijk. Hier wordt met een gedifferentieerd woonprogramma 10 starterswoningen, 12 twee-onder-één-kappers en vijf levensloopbestendige woningen gerealiseerd. De woningen worden ontsloten door een doodlopend straatje, waardoor er alleen bestemmingsverkeer komt. De straat is als een erf uitgewerkt, zonder rijweg en trottoirs.

Het plan sluit op vanzelfsprekende wijze aan op het bestaande stratenpatroon en de bestaande woonwijk. De architectuur is zorgvuldig. De doorlopende band ter hoogte van de eerste verdiepingvloer, bij de verschillende woningtypes uitgewerkt als luifel, gevelband of gootlijn, zorgen voor een bindend element over de verschillende woningtypes en benadrukt de kleinschaligheid van het buurtje. De terreininrichting, zonder trottoirs benadrukt het erfgevoel. Kinderen kunnen hier op straat spelen. Maar dit maakt ook een buurtfeest mogelijk.

Een punt van zorg is toch ook de containers, die door veel bewoners in de voortuin worden geplaatst.

De twee-onder-een-kapwoningen grenzen met de achtertuin aan water, waardoor dit water voor het openbare gebied weinig extra kwaliteit biedt. Echter, sommige bewoners weten het water des te beter te waarderen en stemmen de inrichting van hun tuin af op de lange zichtlijn over het water. Dat straalt plezier uit.

Tenslotte:

Naast deze drie genomineerden wil de jury tevens haar bijzondere waardering uitspreken voor het initiatief van de Scouting Naaldwijk om in eigen beheer een nieuw clubhuis te bouwen. Toen in 2016 een perceel aan de rand van het Prinsenbos vrijkwam zag de Scouting haar kans schoon. Met veel inzet van vrijwilligers, die belangeloos hun tijd en energie staken in het project, de steun van donateurs en sponsors, heeft de Scouting een nieuw clubhuis in een groene omgeving weten te realiseren.

Mag ik Roy Batist van de scouting naar voren roepen om een blijvende waardering van de jury in ontvangst te nemen.